

Mahjas weesa

pirmais gads

1856.

N°. 1 līdī 27.

#1-27

Mihgā,

drīkēhts un dabūjoms pce bilšču= un grahmatu-drīkētaja Hartung.

Latvian National Library

Latvian National Library

1820

KATALO

M-144.921

07 [Mājas Viesis] (47.43)

Latvian National Library

Latvian National Library

Mahjas weefis.

Nr. 1.

Pirmdeenâ 2. Jubli

1856.

Meers!

Pirmais wahrds, fo Mahjas weeft laffa!
Meers! Meers! wirs semmes, zilweeem labs
prahts!

Meers! Meers! irr tas, pehz kurrea karris praffa,
Kam prahts jel maj no Deewa dahwinahts!
Meers irr ta ihsta fwehtifchanas raffa,
Geffch kurras tohp wifs labbums fpirdfinahts!
Meers irr tas dahrs, fur falko mihlestiba,
Seed zerriba un pee-aug ustizziba!

Schis fwehtais meers it kâ no jauna dfinnis
Nu atkal nahzis muhsu rohbeschds.
Tas breefmigs pohsta negais weenreis rimnis,
Zaur fo pufs pafaul' krittâ fird'ehstds.
Wifs karsch nu tumfchâ nahwes bedre grimnis,
Lai grimnt, lihds nogrimnt elles dffkumds!
Lai walda meers pa wiffahm semmes mallahm!
Lai walda meers lihds pafcham pafaul's gallam!

Zit truhftofchi, kas zeeta karra breefmas,
No fchahda puhka rihtles fwabbadi,
Kas dſihwu nahw' un elles-uggun' leefmas
Teem wirsu fplaudija negantigi,
Nu pazett fawas falbas meera dſeefmas
Ar preeka pillu fird' un dwehfeli,
Tam usdſeedaht, zaur fo fchihſ behdas beidsahs
Un lihds ar teem ifweens lai dſeedaht fteidsahs:

Alleluja! Lai gohds un flawa
Ar augtahm dſeefmahm flameht flauu
Tam, kas to nitru karru kawa
Un beidsa affins isleefchan'!
Kas nemeeru nu kappâ wehliſ
Un janku meera karrogu
Ar mihlahm Tehwa rohkahm zehliſ
Pahr wiſſu plaſchu Ciropu!

Tam fungu Kungam, kurrea rohka
Pahrwalda wiſſu pafauli,
Kas Weens pehz Sawa prahta lohka,
Par labbu wiſſu brihnifſchi —
Tam, lai pee kahjahm patriſdama
Nu usdſeed wiſſu Ciropa,
To nihlu meeru fanemdama
Ar teiſſchanu Alleluja!

Lai kalui, leiſas, meſchi, lauki
Un dahrsi, plawas, paleijas
No meera dſeefmahm atklam jauki —
Wifs raddijums lai preezajahs;
Lai wiſſi weenâ kohri ſtahjahs,
Tam fungu Kungam usdſeedaht,
Ka mihltais meers nu atkal mahjâs
Un eenais wiſſ pee galla klah!

Meers debbefſ behrns no Deewa Garra —
Karsch elles fehrs, fo ſahans ſplauj!
Meers wiſſu dabbu dſihwu darra —
Karsch wiſſu dſihwib' ſemmê kauj!
Meers fwehtibu wirs semmes kaiſa —
Karsch atwek badd' un truhkumu;
Meers kauschu dſihwi janku taiſa —
Karsch negantu un nejanku!

Meers uſturr' wiſſus dſihwotajus,
Meers ſemni' un tautas aplaimo;
Meers ſtipro walſi' un walditajus,
Meers kauschu dſihwi atweeglo.
Meers peepild' pagrabbu un klehti,
Meers wairo gohd' un tiſſumu;
Meers meef' un dwehfles mantas fwehti.
Meers peefſchirr weeglu ſtundian!

Lai augstu flaw' un gohdu dohdam
 Arr' sawam mihtam Keiseram,
 Lai wiffi dseedam Winna Gohdam
 Ar ouqstahm flawas teiffchanahm!
 Zaur Winna Tehwa labprahribu
 Tas meera engel's nolaidees
 Us Ciropu ar mihlestitbu,
 Ka warram atkal preezatees!

Lai engeli ar gohda-frohneem
 Nu Winna Galwu ispuschko,
 Un To us Kreewu walstes trohneem
 Ar augstu gohdu apstipro!
 Lai Sawas angstas darrifchanas
 To laime fagaid' — pawadda!
 Lai wajaftigas nospreeschanas
 Tam klahf stahw Deewa Gubriba!

Lai Winna waldifchanas laika
 Aug Kreewu walstes laimiba!
 Un fur wehl kas no mahnu twaika,
 Lai suhd ka migla wufsheenâ!
 Lai Aleksandra Wahrds un Slawa
 Un Gohds tohp wiffur ispaudechts;
 Un fo Winsch nospreesch prahtâ Sawâ,
 Lai wiffseem derrigs irr un swehts!

Un Winsch neween mums meeru nowehlejis;
 Bet Pats ar wiffu augstu Gohdibu
 Arr' muhsu tehnu semmi apmeklejis
 Un apluhkojis fatru waj'dsibu,

Un pawalstneeks jeb kusch te weegli spehjis
 Arr' redseht dabbuht sawu Keiseru
 Un eesanttees: „Urrah! — lai ilgi dsihwo
 Mums Semmestehws, kas Sawus laudis
 mihto!“

Ta gohda pilla, zeenijama deena
 Mums muhscham paliks swehtâ peeminâ,
 Kur Winsch muhs turreis tif angstâ zeenâ,
 Ka swezinajs muhs Rihgâ, Jalgawâ.
 Bes swehtas jufchanas gau firds neweena
 Tur nepalikfe, kas To redseja!
 Par to ir schodeen Winna Augstam Gohdam
 Ar preezigu „Urrah!“ mehs flawu dohdam.

Tas kungu Kungs ar sawu wiffspehribu
 Lai Aleksand'ru usturr', pawadda!
 Dohd Winnam meer' un labbu wesselibu,
 Un ilgi, ilgi walduht gohdibâ!
 Lai peepild' To ar Tehwa mihlestitbu
 Us wiffahm tautahm Kreewu walstibâ!
 Lai appatsch Winna wiffseem labbi klahjahs
 Un saldais Meers miht wiffu firdis, mahjâs!

Schis saldais Meers ar brahlu mihlefchanu
 Tew, Mahjas weef', lai arri pawadda,
 Ka prahtigi ar Deewa-bihjascham
 Tu staiga sawâ gahjumâ;
 Tu laudis mahz' us gohd' un faprascham,
 Tohs few' un pasaul' pasiht stubbina.
 Tâ strahda jel zif ween tu warri,
 Un Patweeschus jo fapratignus darri! —

— 9.

Jannas sinnas.

38 Rihgas. Tahs trihs deenas: 25ta,
 26ta un 27ta Mai mums Rihdsineekteem bij
 leela preeka-deenas, kahdas sawâ laika wehl
 ne bijam peedfihwojuschi un pahf to te ihsumâ
 kahdus wahrduš stahstisim, teem par sinnu,
 kas paschi to ne tiffe redsejuschi ar sawahm
 azzim. Pats muhsu angstais Kungs un
 Keisers muhs apmekleja un trihs deenas
 muhsu widdâ mitte. Zau eepreesch to sinna-
 dami, bijam wiffu gohdam fataifjuschi, sawu

no firdsmihlotu Semmestehwu usnemt un
 apzeenih ar tahdu gohdu un preeku, ka ween
 muhsu firdis samannija un rohkas paspehja.
 Nis pahrdaugawas preekschylsfehtas walleem
 bij tee pirmee gohda-wahrri zelti ar karogeem,
 wiffadeem sakumeem, puffedim, un pascha angsta
 Keisera wahrdu puschkoti, tad atkal katre
 tilta gallâ 70 pehdas angsti wiffadi puschkoti
 gohda-wahrri un pats 800 johlus garschs
 daugawas tilts bij' pa abbahm puffedim no-
 spraustis ar meijahm, kurren kahfi uhdent stah-
 wedami tahs usturreja prischas, un wiffzaur'

ar puffedem notaisihts. Patte daugawa is-
 flattijahs ka dahrs peestahdihts ar milsu-puf-
 fedem, jo tee daschadu semmju fuggi, kas pa
 fimteem të sanahfufchi, sawus mastus bij' puf-
 kojufchi ar saweem raibeem karrogeem. Pee
 teem wahrteem, fur Keiseram bij' jabrau; pils-
 sehtâ eelschâ, bij' atkal ihpafchi gohda-wahtri
 ar dauds karrogeem, Keisera wahrdu un walfis
 un pilssehtas-sihmi pufschoti. Bet tad arri
 paschâ pilssehtâ wiffi tee nammi tannis eelâs,
 fur Keiseram bij' jabrau; bij' flaisi jo flaisi
 pufschoti ar smuffeem dahrgoem deffeem, kar-
 rogeem un puffedem, ihpafchi pats leelais rah-
 tes-nams, ka bij' azzim ko flattitees un firdei
 ko preezatees. Të warreja gan redseht, ka
 lautini sawu Semmestehwu isturreja mihfaku
 un dahrgaku pahre wiffahm sawahm mantahm.
 Wiffas eelas un zelli un pilssehtas nammu
 lohgi bij' lauschu pilni, kas gaidiht gaidija,
 gribbedami sawu mihlu Keiseru paschi ar sa-
 wahm azzim redseht. Ihpafchi leelâ pils-eelâ
 pa abbahm puffedem bij' fastahjufchi wiffi pils-
 sehtas ammatneeki pehz sawahm fahrtahm un
 sawa ammata karrogus turredami.

Tai 25tâ Mai no rihta pulksten' pufs 11
 bij' tas brihdis, kad Keisers no Selgawas
 braukdamis pirmeem' gohda-wahrteem pebrauze
 un tur winnu pilssehtas birgeru gwardi jah-
 schus sagaidijufchi apfweizinaja un tad ar gohdu
 waddija us pilssehtu. Pilssehtas basnizu
 leelee pulksteni sahze swanniht un Keisers
 pamastim pa tiltu brauze preezadamees par
 to gohdu, ko mihlodamas firdis winnam sa-
 tairijufchas; no weena fugga lumedijas namma
 dseedataji Winnu apfweizinaja flaisi dseeda-
 dami Kreewu tautas dseefmu un kad pilssehtâ
 pee rahtes-namma pebrauze, tad të no tohna
 spehleja to meldiju: „Tai Deemu wiffi lihds zc.“
 un mellu-galwu namma pehz wezzu-wezzu-laitu
 eeradduma bungoja. Bet kas warr isteikt to
 preeka-kleegschanu un gawileschanu, kas no wif-
 fahm puffedem atflanneja! Augstais Keiseris
 ar saweem pawaddoneem pamastim ween brauze
 preezigus flattitajus sweiznadams un wiffu pa-

preefsch dewahs us ziffadeles basnizu; no tur-
 renes atkal atpaffal us pilli, fur pilssehtas
 angstaki waldineeki, mahzitaji un daschadi
 birgeri bij' sagahjufchi to apfweizinaht. No
 nu mihlais Semmestehws us scheem laipnigi
 runnajas, teem par wiffu to gohdu un preeku,
 ko winnam fataifijufchi, pateikdamis, tas teem
 paliks peeminnâ us behrnu behrneem. Tai
 paschâ deenâ angstais Keiseris brauze 5
 werstes ahrypufs pilssehtas us lehgeri, kara-
 wihrus pahrluhkoht, fur ohtrâ deenâ Winsch
 pats leelu gohda-munstereschamu ar teem tur-
 reja. Pilssehtâ atpaffal pahrbrauzis, Keisers
 us pilli maltiti noturreja.

Bet kas tad warr isteikt to jaukumu un
 spohschumu, kas waffarâ un pa nakti bij'
 redsams? Wiffis pirms pilssehtas birgeri un
 lohpmanni ar saweem dseedatajeem sapulzejahs
 pils preefschâ, un piffu-lahpas dedfinadami ar
 jauku dseedaschanu Semmestehwu pagohdinaja.
 Keisers wiffu to jauku dseedaschanu noflau-
 sijeas, dseedatajeem par to gohdu laipnigi pa-
 teizahs un nu tahs piffu-lahpas tiffe pehz wezza
 eeradduma gubbâ saliktas, fur tahs wehl ilgi
 degge. — Bet nu zits jaukums bij' redsams
 pa wiffahm eelahm. Tuhkstoschu tuhkstoschamni
 raibas glahsu lampas flunstigi saliktas ap-
 lohgeem, durwin un jumteem mirdseja, ka ne
 warreja azzis nogreest; pahre wiffahm tas jau-
 nais behres-nams*) un leelais rahtusis bij'
 jo flaisi un flunstigi pufschoti. Kas schahdu
 jaukumu naw pats redsejis ar sawahm azzim,
 tam arr' buhtu pa welti, ka meh's to jo pla-
 schaki isstahstittu, bet kas to irr redsejis, tas
 muhscham to ne warrehs aismirst. Ne ween
 paschâ pilssehtâ wiffi lohgi bij' pilni ar swez-
 zehm, bet tapat arri wiffas preefschpilssehtâs,
 ka wiffi nammi isflattijahs ka ar swaigsnehm
 apbeheti. Tapat tas arri bij' ohtrâ un treschâ
 nakti, kamehr angstais Keiseris të mitte.
 Râ nu tas bij' scheitan wehl ne redsehts jau-

*) Behres-nams irr tad, fur lohpmanni if deenas
 sinnamâ stundâ faect pahre sawu andeli farun-
 nateed un nospreest.

tums, tà arri tas bij' ne dšrdehts brijnumš, ka jebšchu laudis pa tuhštostscheem tais naktis pa eelahm staigaja un gohda-rattōš brauze, tomehr wiſſi tà gohđigi un pehz kabrtas is-turrejahš, ka ne fur ne kahds nemeera trohšt-snis neds kildas ne bij' dšrdami, neds arri kahda nelaimē woi ſkahde notikke — fur taf weenā paſchā Jahnu nakti allaschin kaš noteek, fur polizejai darbs gaddahš; — wiſſi bij' tà no ištās mihleštibas un lihšgnitibas garra pahnemti, ka jau zittadi ne warreja, ka sawam mihtam Semmeſtehwam par gohdu tà ištur-retees, kà išteneem paklausigeem behrneem peenahfahš.

(Mahtoſchā lappā beigſim.)

Is Berlines, Pruhſchu-ſemmes galwas pilſſehtas. Kahds jauns wihrs no ſemnehm tē pilſſehtā ſewim weetu dabbujis, par pirmu eefahkumu weens pats apmettahš tē dšihwoht un ſawu ſewu atſtahje turpat us ſemnehm. Ne ſenn winnam no mahjahm atnahk grah-mata, ka ſewa pehz ihtaš ſlimmitas efoht nomirruſe, lai eetoht to paglabbaht. Wihrs us trim deenahm waku dabbujis no ſaweem preekſchneekeem, ſteidſahš us mahjahm un at-rohn ſawu ſewu jau ſahrkà eeliktu. Eihki labbi apſtattijis, wiſſch ne warr un ne warr tižzeht, ka ta pateſi efoht nomirruſe. Leek ataizinaht to dakteri, kaš ſewu ahrſtejis un tas winnam apgalwo, ka ſewa pateſi efoht nomirruſe. Wihrs wehl netizz un leek ataizinaht ohtru dakteri; ir tas to paſchu leezina ko pirmas. Bet nu arr' jau tahš trihs brijw-deenas wihrām pagallam un winnam jadohdahš at-pakka ſawā weetā. Miſeedams mahjas-landim peekakka, lai winna ſewinū wehl diwi deenas turroht wirš ſemmes un ja tad winna pa to laiku neatdšihwojotees, tad lai paglabbajoht. Un redš, jau ohtrā deenā wiſſch dabhu no mahjahm grahmatu, ka ſewa atdšihwojuehš. Mabbadſite bijue ſanemta no tahdeem krampeem, ka neweenu lohzeeki newarrejuſe paſuſti-naht un tà iſchetras deenas kà nahwes rohkāš

gullejuſe, jebſchu gan itt ſkaid' w' ju dšrdejuſe un mannijue, kaš ap winnaš runnahš un darrihts. Deewa zehti ne iſdibbinajami!

Is Wahzſemmes. Tur kahdā pilſſeht-tinā, ko ſauz Eſſen, tai nakti no ſtā us 7tu Jubni notikkue tahda nelaimē. Kahdā trakteeri, fur laudis ſapulzejuſchees danzoht, zehlees par neeku leeks ſtrihds un kauſchanahš. Kaudamees no trohga iſtabas dewuſchees us eeku ahrā un daſchš labbais dabbujis, ko ilgi peeminneht. Diwi jauni polizejas-ſullaini, kaš atnahkufchi meerinaht, bet ne ko newar-redami eeſpeht, dewuſchees prohjam, tee kahdā tumſchā eelā newikhoht eekrittufchi pagrabbā, fur weens ſahaus eeſittis un ohtris kahju laufis. To paſchu zeku gahjis kahds bruh-tgans ar ſawu bruhiti; bet kad tee to kauſcha-nahš trohſſni dšrdejuſchi preekſchā us eelas, tad eegreeſuſchees zittā maſā, bet arri tumſchā eelina; bet us ween reiſ bruhitei kahja ſih-dejuſe un ta kahdā ſmirdoſchā bedre eekrittufe, fur wiſſadi netihrumi ſaleeti, bruhitgans to kerdams eekrittis pakka un abbi diwi tur noſlihtufchi. No ka tad nu iſti ſchi nelaimē zehluſehš? No ſihwajahm ſirds-fahlehm, kaš dan-zotajus us dumpi un kauſchanohš ſatrazzinaja. —

Is Turku ſemmes. Pehz tahš meera-derreſchanas ar Turkeem taggad kriſtiti laudis ko Turki tur winnā ſemmē itt maſ rehſinaja kà ſunauš, nu zerreja labbafus laifus. Jo nu Turku ſultans bij' to ſpreedumu ap-ſiprinajis, ka kriſtiteem laudim winna walſi buhſchoht tahdas paſchas teefas un brijwibas, kà Turkeem paſcheem. Bet kà awiſſes taggad daudſina, tad gan ar ſcho jaunū buhſchanu pawiffam ehmigi eer; jo ſakka ka kriſtiteem taggad wairaf gruhtibas un bailes ja-paneſoht, ne kà preekſchlaitā. Tee wezzu wezzee Turki to ne maſ ne grihb zeest, ka kriſtiteem tahds pats gohds un tahdas paſchas teefas kà win-neem, jo tas efoht pretti winnu tižzibas liſkumeem. Kad pehz tahš taggadejas ſaderre-

ſchanas pee teefas galdoem arri kriſtiteem zilwe-
teem buhs buht par ſpreedejeem un kad tee
nu arri ja-peenem par leeziſneeſeem, fur wai-
jaga, tad Turki weetahm to gan darrijufchi,
bet til pat tohs kriſtitus til ween rekfinohht
par baltu ſpeeki un nedſ winnu ſpreedumu
nedſ leeziibu negribboht peenemt. Arri tas irr
nederrehts, ka kriſtiteem Turku-femine wares
nam ja-makfa galwas-nauda, bet ſaldatu deeneſta
winneem tad nu ja-eet gan. Tam pretti iſdoh-
majufchi tahdu ſikki: noſpreedufchi 16000
rekrutufchus no kriſtiteem pawalſſneeſeem nemt;
no ſcheem tillai 3000 ween peenemſchoht dee-
neſta un tee zitti 13000 lai paleefohht mahja,
bet lai makfajohht pawiffam iſpiriſchanas-naudu
65 millionus piaſteru*). Kad nu tee kriſtiti
laudis pretti runnajufchi, ka tahdu naudu
ne buht ne warroht un ne ſpehjoht makfaht,
tad Turku-teefas atbildejufchas: to teem wai-
jagohht makfaht, jo fur tad zittur ſultanam
eenahſchoht ta nauda, fo pirmat ſanehinis par
galwas-naudu no kriſtiteem pawalſſneeſeem? —
Libdſ ſchim Turku kriſtigus pawalſſneeſus
winai ſaufufchi par Rajah, tas irr: par
tahdeem, kam galwas-nauda jamakfa, jeb kas
ſemmakâ kahrtâ, ne kâ Turki. Bet zaur to
jaunu ſultana pawehleſchannu, kas ſchinni gaddâ
dohhta, ka kriſtiti zilweki un Turki weenadâ
gohdâ un wehrtê us preeſſchu turrami, tas
Rajah wahrds irr nomeſts. Ne ſenni kahds
Greekeris no ohtra Greekera pirzis mahju un
to pirſchannas- un pahrdohſchannas-kontrakti
gabjuſcht apſtiprinahht pee teefas. Kad nu tai
kontraktê tapatt pirzejs kâ pahrdewejs bij ee-
rakſtiti par Turku ſemmes pawalſſneeſeem un
ne par Rajah, tad tas Turku teefas-kungs,
kam to kontrakti waijadſeja apſtiprinahht, us-
brehziſ: kâ jel ſchee vedrohſchinajuſchees to
kontrakti tâ rakſiſht? Greekeris atbildejis, ka to
effohht darrijis, pehz tahs jaunus keiſera paweh-
leſchannas. Us to tas teefas-kungs atteziſ:
„kas man behdas pahrt tahdu pawehleſchannu!

Rajah tu eſſi bijis un paleez arwoen“, un
ne lizzees meera, fameht tas wahrds pehz
wezzas wihses pahrtaiſihts. — Tâ nu daudſ
un daſchadâ wihsê Turki us ſaweem wezzeem
nikkeem paſtahwedami, zelloht kildas prett kri-
ſtiteem eedſhwotajeem un noteeſohht daudſ war-
ras-darbi tâ, ka daſchâs weetas kriſtiteem leelas
bailes usnahſohht, dohmadameem us to laiku,
kas wehl notiks, kad Engländeru un Spran-
zuſchu karras-pehks no winneem aiſees prohjam.
Stahſia arri, ka paſcham Turku ſultanam jeb
keiſeram effohht bail, ſawâ pilsſehta to jaunu
pawehleſchannu iſſluddinahht, jo winna Turku
pawalſſneeki ſohbus ween greeſchoht un ne-
gribboht palaut, ka pehz tahs tiktu darrihts.
Tâ deht arri wiſſſch to iſſluddinaſchannu pa-
wilzinoht no weena laika us ohtra — kâ
ſakfa — gaididams tik us to laiku, kad wiſſ
ſweſchs karras-pehks buhs aiſgahjis, — tad
atkal wiſſ palikſchoht pa wezzam. — Tai nu
wiſſ buht ka buhdams, tad tomeht warr gan
ſapraſi, ka ſultanam greht nahſſees to wezzu
raugu iſtibriht un tâ eegrohſiht, kâ tas pehz
teefas un taiſnibas peenahſahs un kâ pee
meera-derreſchannas irr apſohljiſ darriht. Ne
warram tizzeht, ka bes kriſtigu walbineeku
palihga wianam tas iſdohſees. — Tâ eet
tur, fur kriſtus mihsleſibas bauſtis ne walda!

Deewa glahſchana.

1833ſchâ gaddâ jaunus zilweks gribbeja
reiſohht us Ameriku. Ar kuggukapteinu ſalihd-
ſis un zellanaudu aiſmakſjis, tas nu tillai
gaidija us to brauſſchannas brihdi. Beidsohht
nahſ no kapteina winnam ta ſinna, lai taiſahs
gattawos, ka wehſſſch irr labſ, un ſchowakkar
pulkſten peezs wiſſſch iſbrauſts. Kad pulkſtens
4 apſitt, zellahs tas jaunais reiſneeks un eet
us ohſtu, kâ pee ſewim dohmadams: labbat
puſſſtundu agrak nekâ wehlat; jo kuggukap-
teinis us manni weenu jau negaidihſ. Pa
jauku gat'wu eedams us ohſtu un to fuggi
ar ſawahm uswilttahm ſehgelehm jau redſe-
dams, wiſſſch no nejauſchu turpait blakam

*) 1 Turku piaſters irr muſſu nauda 48%, ſap. f.

plawâ eeraug tſchetr-lappu ahbolinu. „Redſ, taſ noſhme laini!“ wiſch runna pats ar ſewim „taſ janemum lihdi,“ un kappj pahru ſohlu no ta zekka ſemmè, ſahlè eekſchâ un norauj to ahbolinu. Tik ka atpakkal uſ zekka uſkappiſ, nahk ſaldats, kaſ turpatt netahl waſkti turrejis un ſakka: „Draugs mihlais, jumſ janahl uſ waſtſ buhdi!“ — „Ko tur?“ „Palaffeet, kaſ tur uſ to tahpeli ſtahw.“ — „Peezi dahlderer ſtrahpes naudaſ, kaſ uſ to plawu kappj. Bet kaſ man ar tahpeli dakkaſ — man jaet uſ kugga.“ — „Kaſ man ar kuggi dakkaſ, ſaldats ſakka, Jumſ janahl uſ waſtſ-buhdi. Pehz ſtundas laiku nahkſ waſtſpahrmainiſchana, tad Juhs aiſweddiſchu uſ raht-uhſi, un tur Juhs aiſmaſſafeet ſawuſ 5 dahl-deruſ.“ Jaunſ kungſ nu ſahl lubgtees: „Draugs mihlais! pehz puſſ ſtundas taſ kuggiſ eet prohjam, uſ turra eſ eſnu ſalihdſiſ un aiſmaſſajiſ; ne-aiſkawejeet, mannim jaſteidſahſ.“ „Kaſ man dakkaſ?“ ſaldats atſakka un to ſagrahbj pee krauga. — „Draugs mihlais! eſſeet jel prahtigi. Taſ likkumſ to jau nemuſſcham newarr gribbeht, ka weenu tſchetr-lappu ahbolina deht mannim japaſpehle Amerika un wiſſa ſawa zekkananda uſ turren.“ — „Man par to wiſſu nefahdaſ dakkaſ!“ ſaldats ſakka: „Schè ſtahw: likkumam jaſklaufa.“ — „Ko nu darriht? Taſ jaunaiſ reiſneekſ runna gan ar labbu, gan ar launu, gan luhdſahſ, gan draud, gan ſchkendahſ, gan raud; bet wiſſ welti. Taſ ſaldats ſakka: „Man ar to nefahdaſ dakkaſ,“ un wedd to wiſſu prohjam uſ waſtſ-buhdi. Kamehr wiſch tur nu ſagaida to ſaldatu pahrmainiſcham un uſ rahtſnammu ſawuſ 5 dahlderuſ aiſmaſſa, un tad noſwiſhdſiſ atteſſ atpakkal uſ ohſtu, kuggiſ jau prohjam un maſ maſ to wehl ſaredſ uſ juhraſ. Tè nu nabbadſiſch raudaja gauſchi par ſawu likteni un niſ-nſjahſ par to ahbolinu, magiſtratu un wiſſu pilſſehtu. Un kad nu neweenaſ zikſ kuggiſ negad-dijahſ, kaſ eetu uſ Amerika, tad wiſch kahdu laiku palikka tanni pilſſehtâ. Tè kahdâ deenâ wiſch trakteeri dabbu awiſi rohkâ ar ſinnahm no

kuggem. Wiſch tahſ laſſa, un weenâ weetâ wiſch uſeet ſannas, ka leela wehtra daudſ kugguſ uſ ſekumu uſtreekufe un arri no ta kugga, uſ turra wiſch gribbeja reiſoht, ſtahw rakſihtſ: „Ar wiſſeem laudim nogrimmiſ!“ To laſſiſ, wiſch kluffinahm leek to lappu uſ galda, ſaleek ſawas rohkâſ un ar kaunigu ſirdi noſlawe Deewu par winna ſchehligu glahbſcham. D.

* *
Wehrgi ſew paſchuſ iſpirk.

Ko Jawa fallas pee Auſi-Indiſas kahdſ Englenderiſ tà rakſta: Iſgahjuſchu treſchdeen pats ar ſawahm azzim redſeju tahdaſ leetas, kaſ man gauſcham gahja pee ſirdſ, un ko tadeht newarru pameſt jumſ neſtaſtitu: Uſ tirguſ platiſcha uſwedde weſſelu wehrgu pamihliju, wezzakuſ ar aſtoneem behrneem uſ pahrdohſcham. Schèe nabbadſini bija peeder-rejuſchi kahdai gohdigai Ollendera gaſpaſchai. Ta tohſ bija turrejuſe kâ zilwekuſ un teem tur arri bija gahjiſ kâ zilwekeem. Schi labba gaſpaſcha teem nu wairſ ne bija, un tadeht tee nabbadſini nu trihzeja un drebbeja uſ to pahrdohſchanaſ plazzi, neſinnadami, kahdâſ rohkâſ tee nu eekrittiſh un kâ nu klahſſeſ! Kad taſ pahrdeweſſ teem pawehleja kahpt augſcham uſ to pahrdohſchanaſ benki, tad wiſſi deſmitſ gauſchi raudaja, un tadeht daudſ tauſchu tur apkahrt ſaraddahſ, ſtattidameeſ, kaſ ſchohſ nabbadſinuſ nu nopirkſ. Wiſſi kluffu, un taſ pahrdeweſſ iſſauza, ka ſchohſ wiſſuſ kohpâ warroht dabhuht par 3000 dahldeereem. Neweenaſ neko neſohlja. — Taſ ſauza atkal un nolaida to maſſu maſaſ. — Neweenaſ neko ne-atiſſaſſija. — Wiſch ſauza un atlaida wehl lehtaſ. — Neweena baſſſ. Tawuſ brihnumuſ! — Un kad wiſch wehl ſauza, un to maſſu nolaida, bet neweenaſ neko neſohlja un neſohlja: tad tè wehrgu tehwaſ pehz likkumu pawehleſchanaſ pazehlahſ ſawâ weetâ un pats ſakka par ſewim ſohlht, zerredamaſ, ja iſſdoh-tohſ, pats ſewi nopirkſ. Gauſchi nopuhſdameeſ wiſch ſohlja trihſ dahlderuſ, un tad

tuhdal ar wissu sawu pamiliju patritte zekôs. Ne wahrdimu nerunnadams winsch tà schehligi stattijahs apfahrt us wisseem laudim, it tà lubgdamees, lai neweens jel waitak ne sohlitu. Wiss tas lauschu pulks us to turgus plazzi stabweja kluffi tà basnizâ un stattijahs un gaidija, kas nu buhs? — Tas pahrdeweis sauze atkal. — Neweena balss un tiffai tas ahmers ween pazehlahs. Ar bailehm un swehtu zerribu tas tehws stattijahs us to ahmeru un us teem laudim, un bija tà pahrnemts, ka kates dohmaja: ja tè nu kahds balss pazels un waitak sohlihs, cekam ahmers frittihs, tad winsch nomies no behdahm. Un reds! — neweens nesohlija un — ahmers kritte! — Tee bija laudis, kam wehl zilweku sajuschana firdi, un ne tahdi, tà pee mums daschdeen' us uhtruppi, kas tà sadsehruschees, ka paschi nebuht nesinna, us fo sohla un fo ne sohla, bet tik sohla, kad sauze. — Ut tawu preeku, kas nu atskanneja no wissahm puffedm! Ar ne-issakkamahm preeku-juschannahm tee wehrgi apkampahs paschi sawâ starpâ un nesinnaja, tà sawu Deewu un tohs laudis teikt un flaweht. Tas pahrdeweis parahdija pehz liffumeem, ka schis wehrgs pareisi sewi un tohs sawejus atpirzis un nu effoht pats saws wehrgs un saws lungs. Tas tehws nu aismakfaja sawus trihs dahlderus un preezigi un gohdigi patenzinaja teem laudim us wissahm puffedm. — Bet kas nu wehl notiffe. Dauds, kam bija mihsstas un schehligas firdis, to redsedami usstubbinaja zittus, scheem nabbdineem peemest kahdu maggumu naudas. Un redsi, no wissahm puffedm winneem pasneedsahs rohkas ar daschadeem naudas gabalineem. So kates us tahdu notikkumu ar preeku peemette sawu gohdigu grassiti. — Ko zilweku mihslestiba newarr isdarricht, kad tik laudim eet pee firds un irr pa praham!

Ohts notikkums us tahdu paschu wihsf gabbijahs Amerikâ Kentukkis aprinki. Diwi brahleem kohpâ bija weens wehrgs no tehwa eemantohs. Brangs mahzichts sehns. Tam

weenam brahlim usnahze tahds naudas bads, ka bija wissas sawas leetas un mantas jahpahrdohd, un arri ta puffed no ta wehrga. Tas ohtrais brahlis arri tà bija ar meeru, un to aiswedde us uhtruppes plazzi. Pahrdeweis nu isfauze, ka to puffed no schi wehrga par tik un tik warroht dabbuht pirkt. Bet kad neweens neko nesohlija, tad Tohms (tà nu zittadi scho wehrgu sauffim?) pats sohlija us sawu pahrdohdamo puffed, un — to nopirke. — Preezigs, ka jau puffs brihws, winsch lehza no ta uhtruppes klutscha semmè un stattijahs us teem laudim apfahrt ar pateizigahm azzim, ka tee ne bija winnam preekschâ sohlijuschi. Tè kahds tam peegahjis us kammeescheem usfitte tà runnadams: „Tohm, tu nu tihri pa neekam sawu naudu ismettis? Ko tas tewim palihds; jo ar to ohtru puffed tu wehl effi tahds pats wehrgs tà papreeksch.“ — „Nekaisch neneeka!“ tas knaschi atteize. „Tohms irr nadsigs puika. Laimè, ka tam weena puffed nu jau brihwa. Kas sinn, moi ta brihwa puffed nenopelnihs tik dauds, ka ta irr to ohtru puffed warrehs atpirkt. Tad schis sehns buhs wisszaur brihws, un tad lai kahds, kam irr duhschas, nahk un winnu pirkt! Redseet, ar tahdahm publehem mums jarahpjahs no duhscheem abrà!“

— 8.

* * *
Sapnu mahni.

Kahdâ leelâ Wahzennes pilssehtâ, schaurâ, schaurâ eelinâ, masâ namminâ ohtrâ tahschè dshwoja schihdinsch Moses Irsch wahrâ, nabgaga wihselis, kas ar schahdahm tahdahm grabbaschahm andeledams sawu deenischku pahrtiffu preeksch sewis, sawas seewenes un behrneem pelnija. Kahdâ richtâ winsch no gultas islehzis, sahkt pa wissu istabu apfahrt straidiht un lehkaht tà negudrs un seewa nobihjuschs dohma, ka winsch palizzis ahrrahdâ. Bet nu tas sahkt stahstiht, ka effoht sapni winnam teiktis, ka tēpat sawâ dshwofli winsch atradischocht leelu mantu, lai tik mekschoht. Jau

daudf reis winsch to effoht sapnojis, bet ne kad tik staidri un gaischi kà schoreif. Seewa tam nu fahf isrunnaht tahdus neelus un luhgt, lai netizz sapna melleem, bet wihrs pastahw un pastahw us to, ka manta jamefle. Winsch usplehsch wissu grihdu, bet tē zittu ne atrohd, ka tik ween smiltis un wissadus gruschus. Pee scha darba winsch tahdu trohfsni taifija, ka tee laudis, kas appaschā dshwoja, winnam lifke peeteift, lai nesagabschoht winneem greestus us galwu. Kad nu appasch grihdas ne fo ne bij' atraddis, tad dohmaja, ka ta manta effoht glabbata eefsch seenas. Sahks nu wihrs wissapfahrt pee seenahm at ahmeru daufht, bet wissur stann ween kà jau us keegeleem; tomehr weenā stuhri — tauw brihnumu! — tur stann tã dohbi, kà us isdohbetu weetu. Schihdiam noeet aukts un karsts pa wisseem kaulceem un winsch nu staidri nomanna, ka tē buhschoht ta manta paglabbata. Raut gan seewa wehl galwu grohsa un negribb tizzeht, tomehr wihrs bes kaweschanahs nemmahs plehst kalkus un keegelu druppus ahra un pa masu brihdi bij' islaustis seenā tahdu zaurumu, fur itt weegli sawu rohku warreja eebahf. Tik fo rohku tur bij eebahf eefschā, tad jau no preeka drebbedams seewai tshukst ausi, ka atrohdaht kohku. Nu to zaurumu waijadseja leelaku taifht un tas ne bij' wis tik weegli isdarrams, jo wissa seena warreja sagahstees; bet to kohku taf waijadseja draggaht, jo tas, kà staidri prohtams, bij' tas traufs, fur ta manta glabbata. Behz ilga publina winnam laimigi isdewahs ir eefsch ta kohka zaurumu istaifht, ka rohku warreja eebahf; tadeht arri ne kawedamees fehre eefschā un iswilke — weenu sudraba karroti! Seewa aisd leela preeka tik tikko ne pakritte gare semmi. Schihdiam grubde atkal rohku eefschā, iswilke ohtru karroti, tad wezras

naudas gabbalus, kamehr bij iswilzis 6 ehdamas karrotes, 6 tehkarrotes, zittas wehl leelakas karrotes un t. pr. — wiss no sudraba. Wairak ne warreja isdarriht pa to masu zaurumu un nahze arri kahds sweschs zilweks pee winnu, ka deht nu bij' meers jamett no scha darba un nodohmaja waffarā, kad wissur buhschoht kluffu, tablak mefleht. To iswilltu mantu schihdeete eeliffe sawā kumode. Behz pufsdeenas schihds dsird, ka zilweki nahf pa treppehm augschā un klauē pee winna durwim; tik fo atwerr, eerauga diwus polizejas sullainus, kas winnu tublin grabhji pee tshuppas un azzis sakka, ka winsch pee sawa nahburga eelaufees un tam wissas sudraba leetas isfadfis. Schihdiam kà no pehrkona fasperts, tahdu sinnu ne mas ne bij' gaidijis un sabihjees leedsahs zil spehji; bet polizejas sullaini to wedd atpakkal eefschā, fur atrohd islaustus kalkus semmē un to zaurumu seenā, kà arri tahs sudduschas sudraba leetas kumode. Tē nu schihdiam jatizz woi grihb, woi ne, ka pehz mantas mefledams zaur seenu eelaufees ohtra eedshwotaja flappi, kas paschā seenā eetaifhts.

Kas sapneem tizz, tas pehz chnas grabhsta.

Par sinnu.

Ja kam wehl patittu scho Mahjas weefi apstelleht, teem tē darram sinnamu, ka essam labbu teesu wairak liffuschi drikkeht ne kà lihds schim apstellehts, tã, ka ir wiffi tee, kas wehlaki apstellehs, tohs pirmajus nummerus dabbuhs lihds. Lai tik ween mums staidri usdohd sawu wahrdu un dshwes-weetu, un zil lappas grihb dabbuht, tad bes kaweschanas peeshtifim. Ja kam par grubti buhtu sawas apstelleschanas teescham pee mums us Rihgu subht, Hartunga driffes-nammā, tee warr usdohtees. Zehfss pee Rahteskunga Pufschewiz un Zeligawā pee Rahteskunga Uefche, winna tabakas un zigaru bohde, kattofu eelā.

Lihds 30. Juhni pee Rihgas amakufchi 1029 tuggi, 739 struhgas, aisgahjuschi 875 tuggi.

B r i h w d r i k k e h t.

No juhrmallas-gubernements augstas waldischanas puffed; Collegienrath Schmitt.